Cena 60 gr

Цана 60 гр.

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА - КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 32 (80) БЕЛАСТОК, 9 ЖНІЎНЯ 1959 года ГОД [illegible]

СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫЯ ГУРТКІ КАЛІСЬ І СЁННЯ

Сельскагаспадарчыя гурткі ў нашай краіне маюць ужо амаль 150-гадовую традыцыю. Змяніўся толькі змест іх працы ў цяперашнім перыядзе. Першыя сельскагаспадарчыя гурткі, так званыя сташыцоўскія гурткі, разгортвалі сваю карысную дзейнасць ужо ў 1816 годзе на Грубешоўскай зямлі. Былі гэта гурткі, якія аб'ядноўвалі выключна сялян надзеленых зямлёй Станіславам Сташыцам. Сяляне аб'яднаныя ў гэтых гуртках стваралі згуртаваную сілу, якая абараняла заваёвы працоўных і іх класавыя інтарэсы, перад націскам вялікіх уласнікаў зямлі — абшарнікаў.

Працоўнае сялянства ўжо тады разумела, што толькі супольныя намаганні могуць палепшыць іх жыццё. З гэтай думкай яны супольна куплялі сельскагаспадарчыя прылады, супольна апрацоўвалі зямлю. У той час закладалі яны «дамы старцаў», каб забяспечыць непрыгодным да працы старэчам зносныя ўмовы жыцця. Арганізавалі таксама пачатковыя школы і супольна аплачвалі кошты адукацыі больш здольнай часткі вясковай моладзі на вышэйшых навучальных установах. Гурткоўцы займаліся тады і выдавецкай дзейнасцю. Яны выдавалі часопіс «Слуба», а пасля «Заране», у якіх папулярызавалі сярод паднявольных сялян свае дасягненні. Зразумела, што царскія ўлады ўсімі сіламі намагаліся перашкодзіць у дзейнасці сташыцоўскіх гурткоў.

Аднак не гледзячы на ўсе перашкоды сельскагаспадарчыя гурткі дзейнічалі ў звыш 200 вёсках на пагранічны Люблінскага і Варшаўскага ваяводстваў.

Сельскагаспадарчыя гурткі арганізаваліся і ў міжваенны перыяд. Але мелі яны тады зусім іншы характар. Да іх прымыкалі вясковыя багацеі — кулакі, абшарнікі і клер.

Над агідай дапамогі бескультурным, бедным сялянам, яны намагаліся ў санацыйных гуртках, яшчэ больш закабаціць іх і выкарыстоўваць.

Сяляне імкнуліся да сельскагаспадарчых гурткоў з думкай, што палепшаць сваё жыццё, але ніколі не маглі дасягнуць гэтага, бо ўсе гаспадарчыя машыны захвтвалі правадыры гурткоў — багацеі. Сялянам заставалася толькі сельскагаспадарчая асвета. Таму нічога дзіўнага, што ў часы санацыйнага ўладарніцтва, сялянскі рух у галіне арганізацыі сельгасгурткоў быў вельмі слабы. У 1933 годзе на Беласточчыне было ўсяго 247 сельгасгурткоў, якія аб'ядноўвалі 6.272 сялян. У большасці іх не было амаль ніякіх сродкаў, якія маглі б садзейнічаць узросту даходаў іх гаспадарак.

Несумненна, што шмат земляробаў добра памятаюць перыяд міжваеннай працы сельгасгурткоў, і хіба таму, калі пасля VIII Пленума ЦК ПАРП разгарнулася ў нас масавая арганізацыя сельгасгурткоў, некаторыя глядзелі на іх з неахвотай, думаючы, што гэта такія самыя гурткі, як былі за санацыі.

Аднак нельга забываць, што ўлада цяпер знаходзіцца ў руках рабочых і сялян, што народная ўлада шмат клапоціцца дзеля лепшага жыцця працоўных і што ўсе пастановы народнай улады,, прымаюцца выключна ў інтарэсе працоўных. Сучасныя сельскагаспадарчыя гурткі ў сваёй працы скарыстоўваюць багатыя традыцыі сташыцаўскіх гурткоў, пераймаюць усё тое прагрэсіўнае, што было ў даваенных гуртках. Народная ўлада стварае ўсебаковыя ўмовы развіцця дзейнасці сельскагаспадарчых гурткоў.

За перыяд апошніх трох год на Беласточчыне арганізавана звыш 1.100 сельгасгурткоў, якія аб'ядноўваюць звыш 22 тысячы сялян. У апошні час, яшчэ больш разгортваецца сялянскі рух за справу арганізацыі сельгасгурткоў. Нягледзячы на гарачы час жніўных работ, у першых днях ліпеня, толькі ў адным Замброўскім павеце арганізавалася 10 новых сельгасгурткоў. Нараджаюцца новыя гурткі і ў другіх паветах.

Вельмі слабое, як дагэтуль, развіццё сельскагаспадарчых гурткоў назіраецца на ўсходніх тэрыторыях Беласточчыны, дзе, як вядома, у асноўнай масе жыве беларускае насельніцтва.

Некаторыя сяляне з гэтых аколіц прытрымліваюцца думкі, што быццам бы нічога нельга зрабіць у рамках сельгасгурткоў, там, дзе яшчэ дагэтуль існуе шахаўніца. Але гэта не праўда. У сапраўднасці нават і там можна ў значнай ступені павысіць узровень сельскагаспадарчай вытворчасці, а менавіта, праз добрую дзейнасць сельскагаспадарчых гурткоў. (Працяг на стар. 2)

Міжграмадскія дажынкі

16 жніўня адбудуцца ўрачыстыя дажынкі ў Храбалах (Бельскі павет). Дажынкі арганізуе тры грамадскія рады нарадовыя: Гацькі, Страбля і Плёскі. Надта атракцыйна запаведаецца праграма дажынак. У артыстычнай частцы пакажуць свае мастацкія дасягненні (а маюць што паказаць!) гурткі мастацкай самадзейнасці з Пілікаў, Плюцічаў і вучнёўскі са Страблі.

(М. К.)

У сельгасгуртках свае трактарысты

Рашэнні II Пленума ЦК ПАРП адносна развіцця і дзейнасці сельскагаспадарчых гурткоў знаходзяць належнае зразуменне сярод насельніцтва нашага ваяводства. Справа механізацыі сельскай гаспадаркі нуртуе ўсе ральнічыя ўстановы. У бліжэйшым часе, на тэрыторыі ваяводства, у трох месцах будуць наладжаны курсы трактарыстаў. Удзельнікамі іх будуць маладыя людзі, члены сельгасгурткоў. М. інш. 17 жніўня пачнецца 3-месячны курс трактарыстаў у Бельску-Падляскім, арганізаваны мясцовым ПОМ-ам. Першы турнус будзе налічваць 35 удзельнікаў, якія пасля заканчэння курсу вернуцца да сваіх сельгасгурткоў. У гэтым ліку 8 з будучых трактарыстаў, гэта жыхары Бельскага павета, а апошнія — з суседніх паветаў.

Курс бясплатны. Кошт утрымання на час курса данага ўдзельніка пакрые гурток, з якога курсіст будзе паходзіць.

(Км)

ПЕРШЫ ВЫПУСК

Радасны дзень адзначыла Завочная настаўніцкая студыя ў Беластоку. 29 ліпеня г. г. 35 выпускнікам былі ўручаны дыпломы, 17 з аддзялення беларускай філалогіі, 14 з аддзялення фізікі і 4 з педагагічных дысцыплін.

Знамянальным з'яўляецца факт, што гэта быў першы выпуск абсальвентаў беларускай філалогіі і другі выпуск у Студыі за час яе існавання.

На ўрачыстасць прыбылі І-шы сакратар Ваяводскага камітэта ПАРП тав. Аркадзь Лашэвіч, куратар беластоцкай школьнай акругі, гр. Чэслаў Лойка, прадстаўнік Міністэрства Вышэйшай Адукацыі, візітатар гр. Стэфанія Лайчык, а таксама запрошаныя госці, прадстаўнікі прэсы і радыё. Перад сабранымі ў зале выпускнікамі і студэнтамі з сардэчным словам выступае дырэктар студыі гр. Радзюкевіч. Ён ахарактарызаваў дзейнасць Завочнай настаўніцкай студыі за час летняй экзаменацыйнай сесіі.

Дыплом заканчэння настаўніцкай студыі з рук куратара Лойкі атрымоўвае выпускнік Мі[illegible]а Самоцік.

фота — П. Чэрнякевіч.

З сардэчным словам да выпускнікоў і сабраных звярнуўся таксама куратар беластоцкай школьнай акругі грам. Лойка. Радасным і знамянальным з'яўляецца той факт, — што побач з маладымі настаўнікамі дыпломы заканчэння атрымаюць сёння і старшыя гадамі таварышы. Збылася адвечная мара нашых настаўнікаў — магчымасць далей прадаўжаць сваю адукацыю.

Старшыя гадамі настаўнікі, якія атрымаюць сёння дыпломы няхай будуць прыкладам для маладых.

У зале было надзвычай людна.

фота — П. Чэрнякевіч.

Наступае ўрачысты момант уручэння дыпломаў. Сярод выпускнікоў пры бурных апладысментах атрымоўваюць дыпломы заканчэння беларускай філалогіі выдатнікі вучобы гр. гр.: Оля Свентахоўская, Ніна Вішнеўская, Самоцік і другія.

Традыцыйнай студэнцкай песняй «Gandeamus igitur...», якую спяваюць усе, заканчваецца афіцыйная частка.

Пасля — супольная вячэра і танцы пад музыку вайсковага аркестра.

Галоўнае Праўленне БГКТ у Беластоку ўфундавала выпускнікам беларускай філалогіі кніжныя ўзнагароды.

(П. Ч.)

Урачыстае пасяджэнне адкрывае дырэктар студыі Радзюкевіч.

фота — П. Чэрнякевіч.

СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫЯ ГУРТКІ КАЛІСЬ і СЁННЯ

(Працяг са стар. 1)

Зразумела, што само існаванне сельгасгуртка не зменіць абставін. Патрэбныя тут калектыўныя намаганні і супольная, дружная праца сялян данай вёскі, каб захоўваючы ўсе прынцыпы ўласнасці зямлі, выкарыстоўваць на сваіх палях трактары і іншыя сельгасмашыны, што несумненна значна палепшыць ураджайнасць палёў і дасць магчымасць пазбыцца надмернай колькасці коней, якія ўсё яшчэ з'ядаюць агромны лік кармоў, так неабходных у развіцці жывёлагадоўлі.

Кожны сельгасгурток, калі ён добра арганізаваны можа дабіцца гэтых вынікаў.

У вёсках, дзе існуе шахаўніца, сяляне на большай плошчы зямлі сеюць пераважна ў даным годзе аднолькавае збожжа. У такім выпадку можна ў 100 прац. прымяняць механічную апрацоўку глебы, можна выкарыстаць трактар і іншыя сельгасгаспадарчыя машыны, якімі дыспануе гурток.

У днях 23 і 24 чэрвеня г. г. кіраўніцтва ЦК ПАРП і НК ЗСЛ прынялі пастанову вялікай вагі — праграму шырокай механізацыі сельскай гаспадаркі. Асноўную ролю ў гэтым адыграюць сельскагаспадарчыя гурткі. Утвораны ад 1 жніўня г. г. фонд развіцця сельскай гаспадаркі (ФРР), якім будуць дыспанаваць сельскагаспадарчыя гурткі, ствараe грамадныя ўмовы дзеля шпарчэйшага тэмпа росту сельскагаспадарчай вытворчасці, а побач з гэтым, лепшага жыцця сялян.

Але каб поўнасцю прымяніць механізацыю ў апрацоўцы зямлі ў гуртках неабходныя кваліфікаваныя кадры.

На працягу апошніх некалькіх месяцаў сельгасгурткі накіравалі некалькі сот кандыдатаў на курс трактарыстаў. Гэта гаворыць аб імкненні сялян да механізацыі і да выкарыстоўвання ФРР. У першую чаргу зкваліфікаваны на 3-месячны курс трактарыстаў у ПОМ Бельск і Тэхнікум механізацыі сельскай гаспадаркі ў Супраслі кандыдаты з тых сельгасгурткоў, якія прынялі пастанову аб пакупцы трактараў і іншых сельгасмашын у гэтым годзе, або ў першым квартале будучага.

Кошт адукацыі трактарыстаў поўнасцю пакрывае дзяржава. Удзельнікі курса аплачваюць толькі кошты харчавання (1044 зл. за тры месяцы), і кошт пераезду на курс і назад. Сельгасгурткі абавязаны прызначыць грашовыя сродкі для сваіх кандыдатаў, каб пакрыць у цэласці або часткі кошт харчавання.

Карыстаючыся пачытным часопісам «Ніва», звяртаюся да яго чытачоў, каб прыспашылі ў сваіх мясцовасцях арганізацыю сельгасгурткоў. Не варта адкладаць гэта надалей. Найбольш скарыстаюць тыя, хто першым прыступіць да механізацыі сельскай гаспадаркі, у рамках добраарганізаваных сельгасгурткоў.

ЮЛ. РОДЗІК
старшыня Ваяводскага саюза сельскагаспадарчых гурткоў і арганізацый у Беластоку

Пан Адэнауэр, хоць і лічыць сябе хрысціянінам, але трымае ў руках не крыж, а размахвае факелам вайны.

(З газет)

БОНСКІ КАНЦЛЕР І ЯГО КРЫЖ
А. Чуркіна

Пастанова Рады Міністраў ПРН

Ад 1 жніўня 1959 года налічэння на фонд развіцця сельскай гаспадаркі

Рада Міністраў ПНР вынесла пастанову адносна фонда развіцця сельскай гаспадаркі ў нашай краіне. Ад 1 жніўня г. г. у фонд развіцця сельскай гаспадаркі будзе налічвацца розніца цэн паміж абавязковымі пастаўкамі сельгаспрадуктаў, а цэнамі на вольным рынку. У Катавіцкім, Кракаўскім і Жэшоўскім ваяводствах ад кожных 100 кг. збожжа ў фонд будзе налічвацца 90 зл., а ў іншых ваяводствах 80 зл. За 100 кг бульбы — 30 зл. і за кожны кілаграм прададзенай на мясанарыхтоўцы жывёлы, будзе налічвацца 8,5 зл.

Апрача гэтага, у фонд развіцця сельскай гаспадаркі будуць паступаць грошы, якія ўплацяць гаспадары ў замен за абавязковыя пастаўкі.

Прэзідыі павятовых рад нарадовых будуць штомесяц падлічваць гэты фонд і запісваць на рахунак паасобнай вёскі.

З агульнай сумы, якая прыпадае ў гэты фонд, 12 прац. будзе адлічана на інвестыцыі машынагаспадарчай прамысловасці, а 88 прац. на рахунак паасобнай вёскі і Павятовым звёнзку кулёк ральнічых.

Згодна з пастановай, гэтыя сумы можна будзе выдаткаваць толькі тады, калі ў данай вёсцы будзе арганізаванае кулко ральнічэ.

Сумы, пераданыя сялянам у фонд развіцця сельскай гаспадаркі, якія атрымаюцца з розніцы цэн за прадукты прададзеных ў рамах абавязковых паставак у бягучым годзе і далейшых шасці гадах, складуць каля 25 мільярдаў зл. За гэтыя грошы сяляне змогуць м. інш. уводзіць механізацыю сельскай гаспадаркі.

(Шырэй на гэту тэму напішам у адным з наступных нумараў).

(мб)

Віцэ-прэзідэнт ЗША Рычард Ніксан у Варшаве

Пасля пабыўкі ў СССР, віцэ-прэзідэнт ЗША — Рычард Ніксан наведаў нашую краіну.

На здымку: Р. Ніксан на Варшаўскім аэрадроме ў суправаджэнні намесніка старшыні Дзяржаўнай Рады — граф. Оскара Лянгэ і дырэктара Дыпламатычнага Пратакола МСЗ Ежага Грудзінскага перад фронтам ганаровага корпуса.

фота — ЦАФ

НОВЫЯ ЭЛЕКТРАСТАНЦЫІ Ў ПОЛЬШЧЫ

Мястэчка Скавіна стала цяпер важным прамысловым цэнтрам краіны. Некалькі год назад, тут быў пабудаван алюмініевы завод — першынец гэтай новай, для Польшчы, галіны прамысловасці. Недалёка ад Скавіны, на кракаўскай зямлі, пабудаваны іншыя важныя індустрыяльныя аб'екты. Яны патрабавалі і патрабуюць многа электраэнергіі. Так нарадзілася рашэнне — стварыць у Скавіне самую буйную ў Польшчы электрастанцыю.

Будаўніцтва «Скавіны» пачалося чатыры гады назад. Яно ажыццяўляецца з брацкай дапамогай савецкіх сяброў. Усе шэсць турбін, якія будуць змантаваны на новай станцыі, дастаўляюць заводы Савецкага Саюза. Упершыню ў Польшчы — на гэтай станцыі будзе ўстаноўлена турбіна ў 100 тысяч кілават. Станцыя ўжо часткова здана ў эксплуатацыю. У гэтым годзе былі ўведзены ў дзеянне дзве турбіны. Да канца гэтай пяцігодкі будаўніцтва станцыі будзе поўнасцю закончана. Яна дасць энергію многім прадпрыемствам усё ўзрастаючай Кракаўскай прамысловай акругі, і ў першую чаргу, забяспечыць бесперабойную работу суседняга алюмініевага завода.

Польская Аб'яднаная Рабочая партыя прыдае вялікае значэнне хуткаму развіццю энергагаспадаркі рэспублікі. Да канца гэтай пяцігодкі выпрацоўка электраэнергіі ўзрасце амаль у восем разоў у параўнанні з даваенным узроўнем. У цяперашні час, электрастанцыі краіны выпрацоўваюць электрычнай энергіі ў шэсць разоў больш, чым да вайны.

Нядаўна польскія энергетыкі атрымалі новую вялікую перамогу: на ўскраіне горада Коніна ў Познанскім ваяводстве, уступіла ў строй дзеючых буйная цеплавая электрастанцыя. Конін — новы прамысловы раён Польскай Народнай Рэспублікі. Яго аколіцы багаты залежамі бурага вугалю. Дабыча гэтага каштоўнага паліва пачалася тут два гады назад. На базе Конінскага буравугальнага басейна будзе працаваць новая станцыя, два турбаагрэгаты якой ужо здадзены ў эксплуатацыю ў другой палове гэтага года.

На працягу апошніх двух - трох год, уступілі ў строй новыя электрастанцыі ў Астралэнцы, Эльблонгу, Сталёвай Волі, Бельску, Тарнове, Чэхіцы і іншых гарадах. Здадзена ў эксплуатацыю першая чарга цеплаэлектрацэнтралі ў Лодзі. Усяго за пасляваенны перыяд у Польшчы пабудавана і рэканструявана каля 30 цеплавых і гідраэлектрастанцый. Толькі ў гэтым годзе на пабудаваных станцыях пачне дзейнічаць 17 турбаагрэгатаў.

Паводле рашэння партыі і фронта народнага адзінства ажыццяўляецца праграма асваення гідраэрсурсаў імклівай Віслы. Гэтыя рэсурсы падлічваюцца на 6 мільярдаў кілават. На берагах гэтай магутнай воднай артэрыі ствараецца цэлы комплекс гідраэнергетычных пабудоў. Першая станцыя на Вісле была пабудавана ў раёне Кракава. За апошні час распачалася пабудова комплексу Влоцлавэк у Быдгошчскім ваяводстве. Ён уключае ў сябе будаўніцтва электрастанцыі, трох плацін, шлюзаў, а таксама вялікага возера, якое будзе нагадваць сялянскія палі і стане важнай рыбалоўнай базай. На ўсім працягу Віслы, ад Верхняй Сілезіі да Гданьскага заліва, вядуцца вялікія будаўнічыя работы. Ужо ў цяперашні час на рацэ вядзецца будаўніцтва пяці гідраэлектрастанцый. Праграма асваення гідрарэсурсаў Віслы і ператварэння ракі ў важную суднаходную артэрыю атрымала назву «План Вялікай Віслы». У будучым, на Вісле ўзнікне 11 каскадаў. Гэта дазволіць падняць узровень ракі на 36 метраў і зробіць яе суднаходнай на ўсім працягу.

Будаўніцтва новых электрастанцый ажыццяўляецца ў Польшчы ў брацкай садружнасці з іншымі сацыялістычнымі краінамі, як СССР, Чэхаславакіі, ГДР і іншых. Турбіны і катлы савецкай вытворчасці ўстаноўлены на электрастанцыях: «Явожна», «Скавіна», «Тарнцэ», цеплаэлектрацэнтралі «Жэрань» і другіх.

Польская прамысловасць паспяхова наладжвае выпуск абсталявання для новых электрастанцый. Механічны завод імя Кароля Свярчэўскага ў Эльблонгу асвоіў выпуск паравых турбін сярэдняй магутнасці. Першыя дзве турбіны, выпушчаныя калектывам завода, змантаваны на варшаўскай цеплаэлектрацэнтралі «Жэрань». У цяперашні час на заводзе асвойваецца турбіна, магутнасць якой перавышае 100 тысяч кілават. У Вроцлаве наладжана вытворчасць генератараў для новых электрастанцый. Асвоена таксама вытворчасць цеплавых катлоў.

У энергетычным будаўніцтве шырока ўводзяцца апошнія дасягненні будаўнічай тэхнікі і метадаў работы. У прыватнасці, на будаўніцтве цеплаэлектрацэнтралі ў Лодзі прымяняўся мантаж буйных блокаў вагой да 90 тон. Гэта дазволіла скараціць тэрмін будаўніцтва станцыі амаль на паўгода.

Па тэмпах энергабудаўніцтва і росце выпрацоўкі электраэнергіі народная Польшча перагнала многія развітыя капіталістычныя краіны.

І. М.

Ой там на балоці

Ой там на балоці
Птушачка чыкоча
Знаці, знаці міленькага,
Што пакінуці хоча.

Ты шчэ не пакінеш
Сам марна загінеш
Быстранькою рэчанькою
Усёй Дунай іспльвеш.

Ты будзеш плываці
Будзеш патанаці
А я млода младзюсенька
Не буду ратаваці.

Вывела каніка
Вынесла сядэлко
Сама стала заплакала
Дзе ж едзеш сардэнько.

Паеду, паеду
На рок на ваенку
Прышлю, прышлю два лісцікі
У нядзелю ранюсенька.

Адного такого
Што будзеш чытаці
А другага ой ды такого,
Што будзеш плакаці.

Не буду, не буду
Дапраўды не буду
Гаравала я з табою
Той без цябе буду.

Ад 63-гадовай **АЛЕСІ ІВАНЮК** у Плюцічах, Бельскага павета запісаў **В. БАРШЧЭЎСКІ**

Беларускі мастацкі музей. Мінск. М. В. ДАНЦІГ — «НАСУСТРАЧ ЖЫЦЦЮ».

ПАЭЗІЯ КАХАННЯ І ТУГІ

У ДАДАТКУ ДА УКРАЇНСКАГА «НАШАГА СЛОВА» ЗА 26 ЛІПЕНЯ Г. Г. «НАША КУЛЬТУРА» З'ЯВІЛАСЯ РЭЦЭНЗІЯ «РУНІ» ПЯРА ЯЎГЕНЯ САМАХВАЛЕНКІ П. З. «ПАЭЗІЯ КАХАННЯ І ТУГІ». СВАЮ РЭЦЭНЗІЮ ЯЎГЕНЬ САМАХВАЛЕНКА БАГАТА ІЛЮСТРУЕ ЎРЫЎКАМІ З ВЕРШАЎ З «РУНІ» ВА ЎЛАСНЫМ ДОБРЫМ ПЕРАКЛАДЗЕ. АДДАЕМ ГОЛАС ЯЎГЕНЮ САМАХВАЛЕНКУ:

«Перад намі невялічкі зборнік вершаў, які нядаўна вышаў у Беластоцкім выданні Галоўнага Праўлення Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў Польшчы. Перад намі «Рунь» — першая ластаўка, першая радасная падзея ў жыцці нашых кроўных братоў, што ва ўмовах правільнай нацыянальнай палітыкі Польскай Народнай Рэспублікі пабачыла свет і занялася далікатнай, надзейнай зелянню на шляху да творчага росту».

Далей ідзе амаль поўнасцю прыведзенае ўступнае слова да «Руні». А потым:

«Калі ўважліва чытаем «Рунь» і намагаемся пільна сачыць за думкай таго ці іншага аўтара, перад тваімі вачыма паўстае маляўнічы вобраз краіны - разлажыстай, зялёнай спакойна задуменнай. Белыя бярозкі, мальвы пад вокнамі, спеў салавейкі, лясы, краса і гонар чароўнай Белавежы ды шырока раскінуты нівы — усё гэта з'яўляецца часцінай душы беларуса, хвалюе паэта. Свае таемныя думкі, свае душэўныя страсці, стараецца беларускі паэт часта-густа ўплесці ў пейзажную, наглядную форму. Такое выяўленне наваколля крые багата пяшчотнай, паўнакроўнай любві да родных куткоў, да роднай зямлі».

Аўтар рэцэнзіі адзначае верш Міколы Бэзылюка «Зіма», Алеся Барскага «Падарунак», вершы Міколы Буцыліна. Аб Уладзіміру Гайдуку піша:

«Уладзімір Гайдук... Можна б сапраўды паспрачацца, чаго ў яго вершах больш: пэзіля ці пяра. Ён піша проста, лаканічна, ды так, што у яго словы з калёрамі пераклікаюцца бынцам сябры — шчыра, цёпла і прыгожа.

Як прыклад любоўнай тэмы Самахваленка прыводзіць поўнасцю (у перакладзе) верш Андрэя Сошкі «М. К.» затым спыняецца на Дзмітры Шатыловічу:

Самахваленка адзначае яшчэ вершы Віктара Шведа і канчае рэцэнзію славамі:

«У цэлым можна сказаць, што паяўленне «Руні» — гэта не толькі радасць, але і поспех калектыву Беларускага Літаратурнага аб'яднання. Пажадайма ж ім прыгожага лёту, добрых ватроў, добрага здароўя і доўгага жыцця.

Развівайце сябры, крыллі! Ляціце ў свет прыгожага з шчырым сэрцам і шырока адкрытымі вачыма, з любоўю да роднай мовы, да суседзяў і ўсіх людзей з чыстым сумленнем!

Спяшайце слядамі вялікіх сваіх папярэднікаў, таленавітых майстроў пяра — Якуба Коласа, Янкі Купалы, Максіма Танка.

Змагайцеся за праўду, за мір, за справядлівасць, за прагрэс! Да новых і ясных вяршынь!»

В. Л.

Весткі з БССР

ТВОРЫ БЕЛАРУСКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ ЗА МЯЖОЙ

Нядаўна вышаў у свет падрыхтаваны Саюзам пісьменнікаў СССР і Усесаюзнай дзяржаўнай бібліятэкай замежнай літаратуры бібліяграфічны паказальнік «Творы савецкіх пісьменнікаў у перакладах на замежныя мовы. 1954 — 1957 г. г.». Ён характарызуе ўсё больш шырокае распаўсюджванне беларускіх кніг за мяжой.

Камедыя К. Крапівы «Хто смяецца апошні» ў перакладзе Гун Жэньфана двойчы выдавалася шанхайскім выдавецтвам «Сінь вэні». Пад назваю «Мамантавая свіння», камедыя выдадзена ў Берліне ў перакладзе А. Вагнера. У 1956 г. у Варшаве выйшла польская рэдакцыя п'есы, зробленая вядомым пісьменнікам Ежы Юрандотам. Камедыя выдадзена таксама ў Чэхаславакіі. П'еса «Пяюць жаваранкі» перакладзена на вянгерскую і кітайскую мовы.

Апавяданні Э. Самуйлёнка выдадзены Бухарэсцкім выдавецтвам «Карця руса» на румынскай і нямецкай мовах. Вышла ў свет двухтамовае выданне «Векапомных дзён» М. Лынькова. У перакладзе М. Грачэўскага эпапея выдадзена ў Польшчы.

Зборнік апавяданняў Зм. Бядулі «Тры пальцы» ў перакладзе на чэшскую мову М. Вечаравай выдала пражскае выдавецтва «Свет Савету».

У 1956 г. у Шанхаі вышла паэма А. Куляшова «Новае рэчышча» ў перакладзе Му Му-цяня. Выдадзены двума асобнымі выданнямі паэмы «Толькі ўперад» і «Прыгоды цымбал».

Браціслаўскае выдавецтва «Свет сацыялізма» выдала аповесць «У Забалоцці днее» Я. Брыля. Аповесць вышла і на кітайскай мове. Зборнік апавяданняў «Зялёная школа» Я. Брыля выдадзены ў Бухарэсце.

«Глыбокая плынь» І. Шамякіна другім выданнем вышла ў Варшаве. Зборнік апавяданняў «У Маскву» двойчы выдаваўся ў Кітаі.

«Рэха ў гарах» Т. Хадкевіча, «Насустрач» Ул. Шахаўца, «Палескія рабінзоны» Я. Маўра, «Выбачайце калі ласка» А. Макаёнка выдадзены на нямецкай албанскай, кітайскай і чэшскай мовах.

Беларуская літаратура, па словах чэшскага крытыка І. Румлера, сёння прадстае перад замежным чытачом як адзін са сціпланосцаў сацыялістычнага рэалізма.

(«Літаратура і мастацтва»)

Беларускі мастацкі музей. Мінск. Ф. І. ДАРАШЭВІЧ — «НАД БЯРЭЗІНАЙ».

„ЯК ПАСЦЕЛЕМ, ТАК ВЫСПІМСЯ”

Доўгі час раіліся паміж сабою члены сельскагаспадарчага гуртка ў вёсцы Стары Корнін, Гайнаўскага павета, як арганізаваць працу гуртка ў далейшым, што канкрэтна рабіць, каб павышаць выдайнасць сваіх гаспадарак. Некаторыя з членаў прышлі да вываду, што ўсё ж-такі цяжка будзе карыстацца машынамі, гаспадаруючы паасобку, на раскіданых частках.

А было гэта яшчэ зімою, у месяцы студзені. Зімовая пара, доўгія вечары давалі магчымасць жыхарам Старога Корніна дыскутаваць аб сельскагаспадарчых справах сваёй вёскі. Нядрэнна працаваў сельгасгурток, старшынёй якога быў грам. Аляксей Тамашук. Але працай гуртка не быў задаволены сам Тамашук і некаторыя члены.

У ВЕЧАР 24 СТУДЗЕНЯ

І вось тады, на агульным сходзе членаў сельгасгуртка хтосьці запрапанаваў, каб арганізаваць прадукцыйну спулдзельню. Прапанова была добрай, але некаторыя ўстрымаліся ад яе акцэптацыі, успамінаючы драматычнае развязванне спулдзельняў у 1957 годзе. Дарэчы сказаць, што ў Старым Корніне да 1957 г. не было спулдзельні.

Справа была вырашана і абмеркавана. Трэба было толькі даць ёй арганізацыйную развязку. З дапамогай прышоў старшыня Грамадскай рады нарадовай у Старым Корніне, грам. Аляксандр Сельвесюк, які 2 гады быў старшынёй спулдзельні ў сваёй роднай вёсцы — Махнатым, і мае многа вопыту ў арганізацыйных і гаспадарчых справах супольнага гаспадаравання.

Згоду паміж сабою на арганізаванне спулдзельні выразіла 10 гаспадароў. Усе яны, з'яўляюцца членамі сельгасгуртка і членамі ЗСЛ.

Арганізацыйны сход адбыўся 24 студзеня. Члены спулдзельні пастанавілі назваць яе «Зялёны штандар». На сходзе прысутнічаў рэдактар органа ЗСЛ «Зялёны штандар».

Старшынёю быў выбраны Аляксей Тамашук, а рахункаводам Іван Гаўрылюк. Апошні — гэта малады чалавек, які маючы за сабою сярэднюю школу, пастанавіў застацца на вёсцы і працаваць на супольнай гаспадарцы.

*

Спачатку кядобра вышла. Спулдзельцы атрымалі зямлю ў адным месцы, далі ўгнаенне, а потым ППРН у Гайнаўцы «перамясціў» іх поле ў іншае месца. Гэта многа заважыла на пасеве яравых культур. Бульбу і авёс пасеялі ўпору.

— Самае важнае ў нашай супольнай працы, — гаворыць старшыня, — гэта машыны. Таму мы адразу за пазычаныя ад дзяржавы грошы купілі новы трактар «Зэтар» і прычэпу.

У бліжэйшы час хочам наладзіць зернедрабілку.

Спулдзельня заказала зернедрабілку і выслала належнасць у грошах да Wytwórni Kamieni Młyńskich „Śrutownik” у Шчэціне яшчэ ў месяцы маі і да гэтай пары не атрымала адказу.

Што зрэшты гаварыць аб Шчэціне, калі не лепш выконвае свае абавязкі і ГС у Гайнаўцы, у якім спулдзельцы заказалі снапавязалку і касілку са жніўнымі прыладамі. Чакаюць, чакаюць, нецярплівячыся, бо вядома, зімою гэтыя машыны не патрэбны..., а старшыня ГС, грам. Мікола Піцелюк хіба забыўся, што жнуць і косяць толькі летам.

— А якія вашы планы на будучыню? — я запытаў старшыню.

— Усё залежыць ад нас саміх. Як пасцелемся, так выспімся — кажа старшыня. Каб не марнаваліся машыны, спулдзельцы плануюць уласнымі сродкамі пабудаваць гараж. У наступным годзе запланавана пасеяць і закантрактаваць многа ільну, даход з якога прызначыцца на закуп грузавой машыны. Паводле слоў спулдзельцаў, яны хочуць мець свой уласны сродак транспарту, каб можна было хутка і выгодна падвозіць у горад свае прадукты.

*

Добрая ахвота і імкненне будаваць лепшае заўтра не толькі сабе, але і тым людзям, якія вырабляюць ім машыны кіруюць спулдзельцамі са Старога Корніна.

Жадаем поспехаў!

М. КУРАШ.

Актыўна падрыхтоўваюцца да барацьбы з агнём

У многіх вёсках грамады Стары Корнін Гайнаўскага павета ёсць пажарныя каманды. Некаторыя з іх працуюць даволі актыўна, напрыклад, пажарная каманда ў вёсцы Мора, камендантам якой з'яўляецца Сцяпан Лаеўскі. Гэтая каманда выязджала нядаўна на гашэнне двух пажараў — у Стары Корнін і ў Старое Березава. Па ініцыятыве каманды ў Моры выкапана 4 басейны.

І ў іншых вёсках сяляне хочуць быць падрыхтаванымі да барацьбы з пажарамі. Нядаўна грамадскім чынам былі выкапаны 2 басейны ў вёсцы Махнатэ. На бліжэйшы час запланавана ачыстка става, які будзе добрым зборнікам вады.

У вёсцы Карыціскі ідуць апошнія прыгатаванні да пабудовы стражацкай рэмізы. Яна будзе будавана грамадскім чынам.

12 ліпеня быў выкапаны басейн у Старым Корніне.

Шкада, што Ваяводскі саюз дабравольных пажарных каманд замала клапоціцца жыццём пажарнікаў у вёсках. Напрыклад: пажарнікі ў Моры хацелі б мець пажарныя ўніформы, таму што свая вопратка не заўсёды адпавядае ў іх працы, а і з прыладамі таксама не зусім добра. (мк)

Родныя краявіды

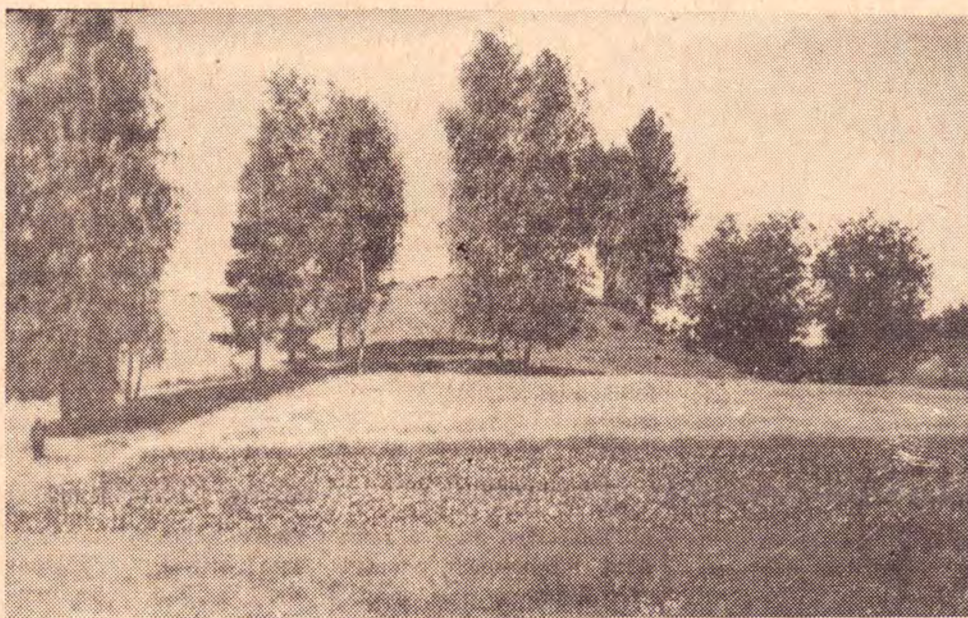

Пейзаж. Фота — Карпенюк.

Незвычайны вулей

Ужо чацвёрты год сяляне з вёскі Тапаляны Беластоцкага павета дзівуюцца пчалінаму рою, які сабе на вулей абраў копулу званіцы вясковай царквы. Відаць сваеасаблівая канструкцыя копулы, якая ўзвышаецца на 15 метраў ад зямлі, вельмі выгадная пчолам, калі на працягу чатырох год яны не зракліся свайго незвычайнага памяшкання. Не перашкаджаюць рою ні зімовыя ветры ні хістанні копулы зімой і ўлетку ў часе звону ў царкоўныя званы. Больш таго, як кажуць сяляне Тапалян, «званічны рой» кожны год выройваецца, выдзяляючы ад сябе другі малады, але сільны рой.

Не менш цікава і тое, што да гэтай пары ніхто з жыхароў Тапалян не спакусіўся паспрабаваць мёду з гэтага незвычайнага вулею (мг)

У І М Я

Янка Верамюк, член КПЗБ, сакратар антыфашысцкага камітэта ў Навасадах, замардаваны нямецкімі фашыстамі ў 1942 г. у Белавежы.

Мінаў другі год акупацыі. Гітлераўцы штораз больш мардавалі, тэрарызавалі, вывозілі і пацыфікавалі народ. Моцна адчула гітлераўскі здзек насельніцтва Белавежы. На тэрыторыі Гайнаўскага павета гітлераўцы найбольш апетычна накінуліся на Белавежу. І не выпадкова. У міжваенны перыяд Белавежа была адным з цэнтраў рэвалюцыйнага руху на Беласточчыне. Тут дзейнічалі выдатна законспіраваныя ячэйкі КПЗБ, Раённы Камітэт партыі, левая ППС, Класавы Саюз Рабочых драўлянай прамысловасці. Самай масавай была сялянская «Грамада» іменна ў Белавежы. Гітлерызм баяўся гэтай ідэалагічна загарантаванай і арганізацыйна здольнай кадры. Дзеля таго і праводзіў біялагічнае яе знішчэнне. Мала таго, немцы зганялі ў Белавежу па 200 і 300 асоб з Бельскага (у склад якога ўваходзілі тэрыторыі сучасных Гайнаўскага і Семяціцкага паветаў) і Беластоцкага паветаў і зверскі мардавалі іх.

Белавежа стала адной з асноўных гітлераўскіх катоўняў над насельніцтвам Беластоцкага ваяводства.

У маі 1942 г. на плошчы перад царквой выраслі першыя шыбеніцы. Гэта гітлераўскія бандыты так адказалі мясцоваму насельніцтву за пастаянна ўзрастаючую сімпатыю і дапамогу, якую яно аказвала партызанам. Першымі ахвярамі шыбеніц былі муж і жонка Бармуты з Белавежы, абвінавачаныя ў супрацоўніцтве з партызанамі. Яны былі павешаны публічна, на тэлефонных слупах. Незадоўга потым немцы злавілі і павесілі 9 іншых партызан.

У жніўні (таго ж года) было павешаных зноў 11 асоб, сярод якіх былі муж і жонка — Марыя і Баляслаў Цэлей — лясны рабочы — актыўны дзеяч Класавага Саюза рабочых пры санацыйнай уладзе. Разам з імі быў павешаны Антон Парашук — рабочы з Чарлянкі.

У верасні 1942 года гітлераўцы павесілі 16 асоб.

У 1942 г. (дакладна невядома ў якім месцы) такой самай смерцю загінулі — Сцяпан Галёнка, Ганна Галёнка, Мікола Галёнка, Фёдар Дубка з Кавелі, Ян Кендысь з Пасекаў, Саевіч і Піліп Скепко з Верстока.

10 снежня 1942 г. на шыбеніцы ізноў павісла шматлікая група людзей, між іншым, Язэп Панькоўскі, Пётр Шыманюк, Павел Кавальскі Язэп Лясота з Семяноўкі.

Люты 1943 г. быў месяцам новых зверстваў. На працягу гэтага месяца гітлераўцы павесілі каля 30 асоб. Сярод павешаных 1 лютага былі: Антон Мічэйка, Іван Мічэйка з вёскі Візанкі, Язэп Мароз з Уснаршчыны, Аляксандр Вішнеўскі з Вулькі, Званкоўскі з Гайнаўкі, Аляксандр Ігнацюк, Рыгор Якоўскі, Нікіфар Сегень з Каменя, Ян Рыбак з Тафілаўцаў, Каравай з Палічнай. На працягу няпоўных двух год фашысты павесілі ў Белавежы больш чым 150 асоб.

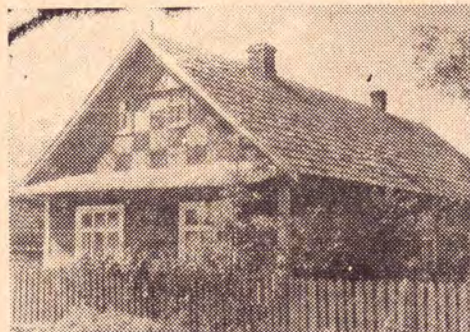

У гэтым доме жыла Марыя Галёнка ў Белавежы, сакратар РККМЗБ, член КПЗБ. Дзеяч антыфашысцкага камітэта.

Амаль кожная вёска, мясцовасць, амаль кожная сям'я ў Гайнаўскім павеце цярпела гвалт, тэрор і мардаванне. Побач шыбеніц і пасобных выпадкаў мардавання, немцы стасавалі масавыя экзекуцыі на

НЕКАЛЬКІ СЛОЎ аб мастацкай самадзейнасці

Эканамічнае і культурнае жыццё нашай вёскі з года ў год безупынна змяняецца ў напрамку дальнейшага ўзросту яе эканомікі і культуры.

Асаблівую ролю ў культурным росце вёскі іграе сялянская моладзь. Гэта не выпадкова. Моладзь заўсёды была прыхільнікам новага. Дрымотнае і павольнае жыццё вёскі ў вяках не здавальняе сучаснікаў.

Адным з праяваў культурнага росту вёскі, з'яўляецца мастацкая самадзейнасць, у якой актыўна ўдзельнічае моладзь, а таксама і старэйшае пакаленне. У сучасны момант на нашых вёсках існуе 44 гурткі беларускай мастацкай самадзейнасці. Мастацкія гурткі прызваны адыграць вялікую ролю ў агульным культурным узросце нашай краіны.

Шмат змянілася на лепшае ў жыцці вёскі, але многае яшчэ хацелася б бачыць лепшым.

ЦІ ПАТРЭБНЫЯ СВЯТЛІЦЫ?

Культурнае жыццё на вёсцы гуртуецца пераважна вакол святліцы. Там можна карысна і цікава правесці час. Святліцы — гэта, таксама, месца для заняткаў і вучобы.

Аднак вельмі часта вясковыя святліцы страшаць сваім вонкавым і ўнутраным выглядам.

Вёска Шэрні Бельскага павета — добраўпарадкаваная. Каля 40 хат у жыхароў Шэрняў, але ёсць адна, якая нічым непадобная на ўсе іншыя.

З абадранымі сценамі, дзіравай страхой і зусім непрыглядным унутраным выглядам, стаіць на канцы вёскі мясцовая святліца. На падлозе поўна смецця, на вокнах замест фіранак абрыўкі паперы.

— Сёння яшчэ чыста — гавораць мне, — калі я быў там, — хоць гэтая чысціня нагадвае склад макулатуры.

Няма нікога хто апекаваўся б святліцай, якая існуе тут ад 1952 года. Вёска электрыфікаваная, але ў святліцы няма радыёпрыёмніка, ці нават радыёкропкі. Больш таго — не знойдзеш тут нават стала. Мыюць святліцу толькі перад вяселлем.

— «Няма моладзі ў нас» — так мне тут сказалі.

Каля хат відаць групкі дзяўчат і хлопцаў у ажыўленай гутарцы, а за вёскай хлопцы рэжуць у карты.

А вось другі прыклад. Вёска Пілікі Бельскага павета. Тут моладзь грамадскім чынам адрамантавала святліцу. Абсталяванне было куплена часткова з уласных сродкаў. Святліца працуе добра, хоць цяжкасцей было на пачатку таксама многа. У свой час святліца была месцам ігры ў карты. У вёсцы было многа прыхільнікаў кілішка, а пры гэтым не абыходзілася без боек.

Цяпер жыццё ў Піліках выглядае зусім інакш. Святліца стала месцам культурнага адпачынку. Сум разганяе музыка з радыёпрыёмніка, кожны тыдзень моладзь арганізуе культурныя патанцоўкі без гарэлкі пры адаптары.

Арганізаваўся тут і мастацкі гурток, які заваяваў агульную папулярнасць. У гуртку 2 секцыі — музыкальная і драматычная. Акрамя канцэртаў у сябе, гуртоўцы выязджаюць да навакольных вёсак. На канцэртах заўсёды людна. Значна паменшылася ў Піліках колькасць выпітых літровак, няма боек, моладзь не траціць час на карты. Яна знайшла больш цікавы занятак у святліцы і ў гуртку мастацкай самадзейнасці. На змены, якія адбыліся ў Піліках, мастацкая самадзейнасць аказала немалаважны ўплыў.

Прэзідыум грамадскай рады нарадовай мае тут добрага памочніка ў рэалізацыі планаў па добраўпарадкаванню вёскі.

Вось дзве вёскі, але як яны розняцца між сабой.

Дзе прычына поспехаў у Піліках? Тут ініцыятыва і згуртаванасць — імкненне зрабіць жыццё цікавым, стаіць у тэме дня.

Часта сустракаюцца факты, калі мастацкія гурткі ў тых вёсках, дзе няма адпаведнага памяшчэння працуюць добра, як напрыклад гурток у Шчытах, у той час, калі па другіх вёсках святліцы пустуюць і страшаць сваім выглядам.

Безумоўна, што адной з умоў добрай працы — гэта адпаведнае памяшчэнне. Не менш важная справа — гэта ўнутранае афармленне святліц. Яны павінны мець выгляд сапраўднай культурнай установы.

У нашым ваяводстве існуюць святліцы з прыгожым і адпаведна выкананым афармленнем, якое не патрабуе большага накладу сродкаў, а пры гэтым практычнае. Было б не без карысці, каб да гэтых святліц былі арганізаваны экскурсіі з мэтай пераняць вопыт. У гэтай справе ахвотна дапаможа Poradnia Ruchu Amatorskiego у Беластоку. (пч)

У летнім лагеры гарцэраў.
Фота — В. Касакоўскі

НАВУКОВЫ ГУРТОК ФАЛЬКЛАРЫСТАЎ

У ліпені гэтага года сярод студэнтаў першага курса беларускага аддзялення Завочнай настаўніцкай студыі ў Беластоку арганізаваўся навуковы студэнцкі гурток беларускай народнай творчасці. У склад гуртка ўвайшло 24 студэнтаў. Гурткоўцы выбралі праўленне гуртка, у склад якога ўвайшлі: старшыня — Лідзія Смалеўская, сакратар — Зоя Алекша, членам праўлення выбрана Міколу Сідарука.

Гурток мае на мэце не толькі зазнаямленне яго ўдзельнікаў з беларускай вуснай народнай творчасцю, у тым ліку і творчасцю беларусаў Беласточчыны, але і актыўны ўдзел у збіранні і даследванні беларускага фальклору Беластоцкай зямлі. Акрамя самастойных запісаў беларускіх народных песень, казак, легенд, прымавак, прыказак і загадак, удзельнікамі гуртка ў часе іх працы ў вёсках і мястэчках Беласточчыны ў якасці настаўнікаў, прадбачана таксама спецыяльная фальклорная экспедыцыя.

Гурток узнік пры садзеянні выкладчыка ЗНС, выконваючага абавязкі кіраўніка беларускага аддзялення ЗНС, мгр. Міколы Гайдука.

Найбольш цікавыя запісы і даследванні з беларускага фальклору Беласточчыны члены гуртка будуць публікаваць у «Ніве» і ў зборніку навуковых даследванняў, якія рыхтуе БГКТ. (мг)

АЙЧЫНЫ 3)

людзях, якія або належалі да руху апору або сімпатызавалі яму.

У 1942 г. у Белавежы былі расстрэляны Аляксандр Дзенцял, Усцін Літвіновіч, Ігнат Дронь, Міхась Бушко, Аляксандр Валкавыцкі, Максім Шпаковіч, Раман Шпаковіч, Сяргей Шпаковіч, Пётр Фенько, Аляксандр Бучэль, Аляксандр Станкевіч, Сяргей Невяровіч, Лявон Надляшчык, Уладзімір Зорын, Галена Шпац, Уладыслаў Радкевіч, Казімір Рудскі, Міхась Гарбоўскі, Аляксандра Казлоўская з мужам, Змітры Каўшыла, Мар'ян Міцкевіч, Юзэф Купэльніцкі, Леанард Пшыбыла, Аляксандра Крушэльніцкая, Галена Андраеўская, Казімір Панецкі, Людвік Незгадзінскі, Цімафей Кіцэль, Янка і Вера Гіжэўскія, Нікадзім Петрань, Сяргей Каўшыла, Уладыслаў Адамчык, Філіп Аверчук, Ірэней Вялічка, Янка Каўшыла, Рыгор Воўчык, Мікола Мэльцар, Янка Макрэцкі, Марыя Галёнка, Курыла, Сцяпан Кіцэль, Сяргей Жэдзь, Аўгень Рэент, Аляксей Зялінскі, Кандрат Тарасюк, Паўлоўскі, Мікіта Аўласюк, Люба Аўласюк, Пётр Грыгарук, Амільян Раманюк, Якуб Мароз, Кацярына Казлова, Ніна Дзянісава, Еўдакія Фралова, Язэп Сахарчук, Люба Сахарчук, Янка Верамюк, Людвік Ежык, Мікола Раманюк, Аляксандр Міхалоўскі, Ян Аліхвер, Пётр Каравой, Рыгор Герасімюк, Аляксандр Семянюк, Амільян Сцепанюк, Стэльмах, Андрасюк, Бяглюкова і многа іншых з розных бакоў Бельскага павета.

24 снежня 1942 года гітлераўцы замардавалі ў Белавежы больш чым 150 асоб. У тым часе загінула сям'я Раецкіх з Шымак: Мікола Раецкі з сынамі Янкам і Язэпам і Віктар Раецкі. Загінулі таксама Янка і Язэп Лясота з Цісаўкі Беластоцкага павета.

Два партызаны, прозвішч якіх ніхто не ведае, з атрада ім. Кутузава

Гады 1942 — 1943 — гэта гады масавага вынішчэння людзей. Дзікім тэрорам немцы намагаліся знішчыць партызанскі рух, які ўсё ж-такі разгортваўся ўсё шырэй, і захаваць сякі-такі спакой на тылах. У 1943 годзе гітлераўцы расстралялі ў Белавежы каля 400 асоб. Зараз у Белавежы тры вялікія магільнікі: у Дзяржаўным рэзерваце, за Стачком каля Браўскай дарогі і каля чыгункі на жвіроўні.

Гітлераўцы мардавалі не толькі ў Белавежы. Моцна пацярпела і Гайнаўка. У калядную ноч 1943 г. гітлераўцы расстралялі ў Гайнаўцы каля 300 асоб. Сярод вялікай колькасці загінуўшых падчас акупацыі ў Гайнаўцы назавем некаторых: Галіна, Аліна і Казімір Пташынскія, Антон, Францішак, Міраслава, Казіміра, Артур, Сцяпан і Уладыслаў Касідлы, Уладыслаў, Зігмунт, Зоф'я, Вальдэмар, Варвара і Зігмунт Раманоўскія, Аўгіня Квяткоўская, Валерыян Жукоўскі, Адам, Аўгіня, Юры, Славамір, Аліцыя і Міраслаў Міранюкі; Ярдан Альшэўскі, Іван і Вінцук Каладзеі, Уладыслаў Крыўда, Станіслаў Корша, Янка Ленэрчык, Галена Арлоўская, Аўгіня Канарчык, Уладыслаў Рачынскі, Казімір Адамчык, Эдуард Лесяк, Міхась

Каравай з вёскі Палічна павешаны ў студзені 1943 г. у Белавежы.
Фота — В. Касакоўскі

Раманюк, Пётр Турэйка, Язэп Сахарчук, Уладыслаў Алёбрэг, Станіслаў Керсноўскі, Аляксандр Далашчук, Язэп Валасевіч, Станіслаў Бурак, Вінцук Лявіцкі, Сцяпан Ваховіч, Адам Рачкевіч, Станіслаў Уліцкі, Мар'ян Зох, Станіслаў Новак, Матыльда Зялінская, Галена і Ян Зялінскія, Аляксандр, Ян і Уладыслаў Кусьнеры, Сцепаніна, Ядвіга, Рышард, Анеля і Мар'ян Тывонкі; Хрысціна Клякнер, Севастыян Галёнка, Міхась Кірылка, Рыгор Лахманаў, Грыгарук, Язэп Грэчан, Пётр Ляўчук, Язэп Сурвіла, Аляксандр Астапкевіч, Міхась Сахарчук, Якуб Сакоўскі, Аляксандр Заброцкі, Рыгор Максымюк, Марыя Пшанічная, Аляксандр Дзяцел, Юстын Ліцкевіч і сотні іншых.

Доўгі спісак ахвяр фашызма выклікае ў сэрцы вялікі боль.

Усякая ўсячына

ПРАДАЎЖЭННЕ ЖЫЦЦЯ.

Барацьба за прадаўжэнне жыцця чалавека вядзецца ўсё больш пасяхова. Савецкі прафесар біялогіі Уладзімір Энгельгард прадбачыць, што ў пачатку будучага стагоддзя чалавек забудзе, што такое хвароба рак, так як ужо забыўся, што такое шал, або воспа. Адным са спосабаў прадаўжэння жыцця будзе скарачэнне сну. Да гэтага трэба знайсці і сродак супроць таксінаў, якія вытвараюцца ў арганізме пры стомленасці, а якія арганізм перамагае сном, які займае ў чалавека трэцюю частку жыцця.

ЦАЛІНА НА МАРСКІМ ДНЕ

У пачатку XXI ст. будзе створана новая навука «падводнай гаспадаркі і жывёлагадоўлі». Старшыня Акіянаграфічнай Камісіі Леў Сэнквіч перакананы ў тым, што чалавецтва будзе штораз больш звяртаць увагі на падводную гаспадарку. Найбольшае стварэнне на сушы — слон, каб дасягнуць нармальнага росту, патрабуе 35—40 год. Тым часам кіт ужо на працягу 2—3 год дарастае і можа размнажацца. Такі хуткі рост тлумачыцца багаццем сродкаў жыўнасці ў моры. Марскія расліны засвойваюцца арганізмам жывёлы амаль у ста працэнтах, тады, калі здзеравянелае сцябло расліны на сушы не больш, чым у 5—6 працэнтах. Гэтыя якасці акіянаў адчыняюць перад чалавецтвам грамадныя магчымасці.

ПАЛЁТЫ БЕЗ БЕНЗІНУ

Дырэктар Інстытута радыётэхнікі і электронікі Уладзімір Кацельнікаў прадказвае, што радыётэхніка XXI стагоддзя зможа перасылаць энергію без правадоў. Напрыклад, аэраплан будзе парушацца электрычнай энергіяй, якую будуць яму перасылаць з зямлі ў форме адпаведных хваляў, падобных да светавых хваляў.

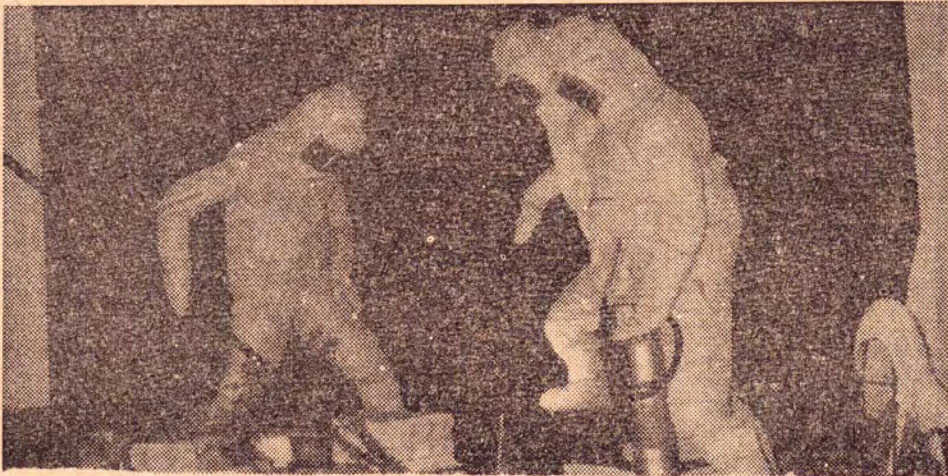

Атамовыя ратаўнікі ў жараадпорных мундзірах. Фрагмент выстаўкі ТОПЛ у Варшаве.

ТЭРЭНОВАЯ ПРОЦІПАВЕТРАНАЯ АБАРОНА

Вопыты II сусветнай вайны паказваюць выразна, што сучасныя ваенныя дзеянні расцягваюцца не толькі на ваюючыя арміі, але і на мільёны людзей краін, якія ваююць, у першую чаргу на гарады і прамысловыя цэнтры. Трэба падкрэсліць, што стасаваныя ў мінулую вайну паражаючыя сродкі ў параўнанні да цяпер існуючых, былі мала ўдачныя і недасканалыя, а ўсё ж-такі, страты сярод цывільнага насельніцтва былі вельмі вялікія.

У варунках развіцця сучаснай ваеннай тэхнікі, асабліва сродкаў масавага вынішчэння, надта важнага значэння, у выпадку канфлікта, набірае справа абароны тылоў. У сувязі з гэтым узнікае патрэба падрыхтаваць адпаведную сістэму абароны цывільнага насельніцтва перамажлівымі атакамі з паветра. Такія падрыхтоўкі вядуцца амаль ва ўсіх краінах, ва ўсім свеце.

Трэба пры гэтым сказаць сабе, што пры існаванні так магутных сродкаў масавага вынішчэння зусім забяспечыць людзей ад іх немажліва (так ва ўсіх краінах), аднак існуюць цалкам рэальныя мажлівасці значнага змяншэння страт, якія маглі б паўстаць у выпадку застасавання тых сродкаў. Да падрыхтоўкі проціпаветранай і проціатамовай абароны цывільнага насельніцтва пакліканы ў нас дзяржаўны орган зв. Тэрэновай проціпаветранай абаронай. У большасці краінах, асабліва заходніх, падобны орган называецца Абаронай цывільнага насельніцтва.

У працах пры падрыхтоўцы проціпаветранай і проціатамовай абароны прымаюць удзел зацікаўленыя ўстановы, масавыя арганізацыі і насельніцтва гарадоў.

Цэласцю гэтай акцыі ў нас кіруе Міністр Унутраных спраў цераз Галоўнае Камандаванне Тэрэновай проціпаветранай абароны.

На тэрыторыі ваяводстваў, гарадоў і паветаў пры прэзідыумах народных рад існуюць Камендатуры ТОПЛ.

На базе адпаведных прадпрыемстваў і арганізацый пакліканы спецыяльныя ратаўнічыя часці такія, як медыцынска - санітарныя, проціпаветраныя, аховы парадку, тэхнічнага ратаўніцтва дэзактывізацыі і абеззаражэння і г. д. Апрача гэтага існуюць вайсковыя часці тэрэновай проціпаветранай абароны, якія маюць розныя спецыялістычныя пададдзелы, здольныя да акцыі размяшчэння вынікаў нападаў з паветра.

Штораз шырэй вядзецца масавае навучанне людзей у галіне ОПЛ і Патам Займаюцца гэтым установы і арганізацыі, якія супрацоўнічаюць з камандаваннямі ТОПЛ (тэрэновай абароны пшэціўлётнічай), як напр. ЛПЖ, ПЦК, Пажарная ахова, ТВП, ЗГП, ЗМС, ЗМВ, войска, радыё, тэлевізія і г. д.

Пытанні тэрэновай проціпаветранай абароны карыстаюцца зацікаўленнем нашага грамадства, якое даацэньвае іх, хоча аб іх як найбольш ведаць і прымаць жывы ўдзел у падрыхтоўцы абароннасці нашай Народнай Дзяржавы.

С. З.

РАСЛІНЫ ХВАРЭЮЦЬ

Плямы на яблыках, прычынай якіх з'яўляецца грыб. Такая хвароба называецца яблынёвым пархам. У далейшым працэс гэтай хваробы бывае прычынай таго, што яблыкі лопаюць.

Хваробу раслін у значнай меры выклікаюць, падобна як у чалавека, вірусы, бактэрыі, пасажыты — грыбы і пасажыты звяры.

Ужо даўно вучоныя думалі і шукалі сродкаў на лячэнне раслін. Зваротным пунктам было адкрыццё ДДТ (У нас вядомы пад назвай «Azotox»). ДДТ адразу моцна ўспрынялося. Але ў выніку масавага стасавання яго пачалі гінуць не толькі шкодныя авады, а і карысныя, якія жылі палюючы на шкоднікаў, а тым самым знішчаючы іх.

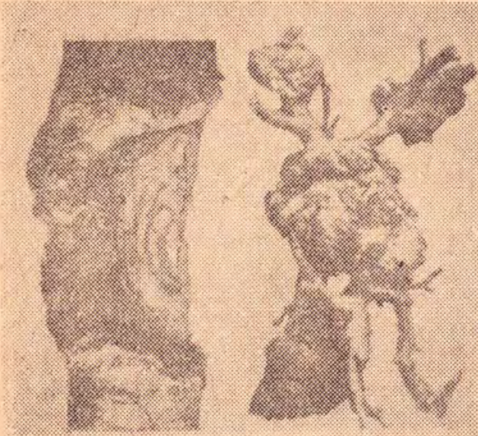

Дзве формы рака пладовых дрэў.

Такім чынам некаторыя шкоднікі ўстойлівыя на ДДТ асабліва распаўсюдзіліся як напр. т. зв. у нас «пшэндзёрэк авацовец».

Значыць няма ўніверсальных сродкаў для барацьбы са шкоднікамі. І бадай не будзе. Але тут хочацца сказаць пра адзін яшчэ метад — гэта біялагічны метад барацьбы са шкоднікамі.

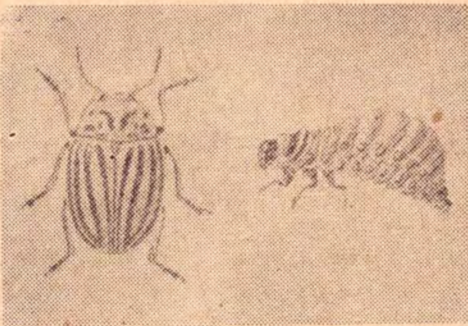

Бульбяная стонка і яе лярва.

Як успаміналася вышэй, ёсць многа звяроў, якія аджыўляюцца менавіта шкоднікамі. Для нас такія істоты з'яўляюцца карыснымі і прыяцелямі. Да іх залічаем птушкі як шпак, мухалоўка, сінічка і інш., далей авады напр. хрушчы ці Божыя кароўкі, мурашкі. Нашым заданнем ёсць памагаць гэтай натуральнай біялагічнай барацьбе. Якім спосабам? — спытаеце. Ахоўваючы нашых прыяцеляў, свядома памагаючы ім рознымі спосабамі дакормліваючы птушак зімою.

Зерні пшаніцы, пашкоджаныя збожжавым воўкам, — сядзіць на сярэднім зерні.

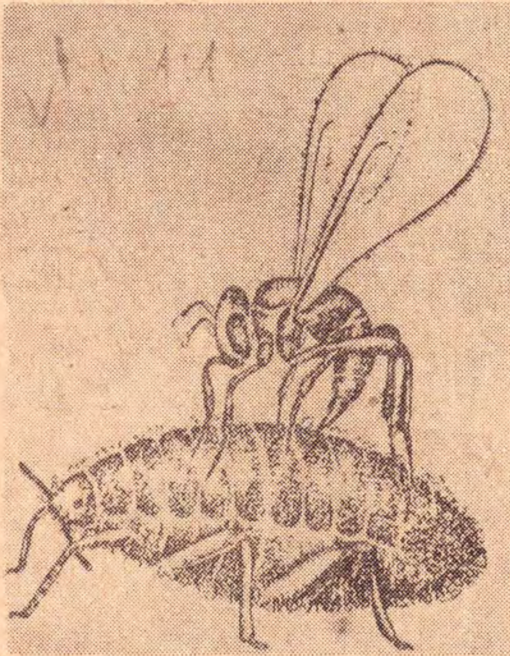

«Бавэлніца - кароўка» не страшная цяпер нам. У барацьбе з ёю маем адважнага саюзніка «осца каруўковага». На рыс. самічка «осца» зносіць яйкі ў цела «бавэлніцы».

У цэлай Еўропе распаўсюджаны шкоднік яблыні «бавэлніца копруўка». Шкоднік гэты быў зацягнуты ў нашу краіну з Амерыкі ў XVIII ст. Шкода, якую ён рабіў аказалася значна большай, чым у яго бацькаўшчыне, Амерыцы. Чаму? Вучоныя выяснілі гэтую загадку. Аказалася, што ў Амерыцы вельмі распаўсюджаны маленькі авадок «осец каруўковы», — вораг і знішчальнік «бавэлніцы». Значыць трэба было прывесці ў Еўропу і «осца». І што ж аказалася. «Осец» хутка ў нас разжыўся і колькасць «бавалніцы» паменшылася да мінімума.

Асабліва важнае для гаспадыні.

Саланіна ці маргарын

Маргарын атрымліваем з кіслага малака змешанага з алеямі (саёвы, рэпаковы, архаідовы). Дадаецца цукар і вітаміны А і Д, якія прывозім са Швейцарыі (20 тысяч адзінак на 1 кг. маргарыну — колькасць вітамін тая самая, што ў масле). Маргарын, маючы ў сабе лёгкія раслічныя тлушчы, з'яўляецца прадуктам лёгкастраўным, аджыўчым, далікатным у смаку Каб маргарын быў добрым, павінен быць свежым.

Ужо зроблены першыя спробы вырабляць «вітамінавы» маргарын, у якім знаходзіцца натуральны вітамін Е, атрыманы са збожжавых расткоў.

Апошнім часам гаворыцца ў нас многа аб тым што мы замнога ямо звярынных тлушчаў, а недаацэньваем раслінных. Шмат хто скажа, што гэта простая прапаганда А тымчасам запатрабаванне на раслінныя тлушчы ўзрастае ў свеце. Асабліва італьянцы і французы хіляцца да маргарыну і алеяў з алеістых сямён, якія не маюць у сабе халестэрыну, шкоднага для зубоў і сэрца. Вітамінавы маргарын надаецца да шмараваньня хлеба, смажання і гатавання.

Да ўсяго вышэй сказанага трэба прыпомніць і тое, што маргарын каштуе значна таней ад другіх тлушчаў бо толькі 28 зл. за кг. Значыць варта есці маргарын. Танна, смачна, здарова.

ПАГРЭУСЯ

Гэта было мінулага месяца 1959 года ў вёсцы Ляды Гайнаўскі павет. Быў ціхі, халаднаваты летні ранак. Дзед Сцяпан з чатырохгадовым унукам выгнаў пасвіць кароў.

Хаця холад не быў такі дакучлівы, аднак прабраў старыя дзедавы косці. Дзед доўга крактаў, круціўся і таптаўся на месцы. Нарэшце надумаў распаліць агонь і пагрэцца. Блізка было многа кустарнікаў і прасохлай прашлагодняй травы.

— Сынку, збегай дахаты і прынясі запалкі Неяк мне старому зрабілася халаднавата, трэба разлажыць вогнішча і пагрэцца.

Хата была не так далёка і хлопчыку не прышлося паўтараць два разы. Ён мігам у падскокі паляцеў дахаты. Захапіў у хаце з паліцы скрыначку запалак і зной накіраваўся да дзеда, які нецярпліва яго чакаў.

Выскачыўшы на панадворак ён убачыў кучу пакумячанай старой саломы, што ляжала ля хляўка. А што калі яе запаліць — прамільгнула маланкай думка ў яго дзіцячай галаве...

Так і зрабіў.

Хлопчык падскочыў ад радасці і пабег да дзеда, а полымя з бурдным дымам ахоплівала ўсё больш саломы. Нарэшце яно перакінулася на хлеўчык, затым на блізкую клуню і паплыло языкамі пад неба. Агонь шугаў непрыступна. Гарэла чалавечая праца і салоны пот, праліты ў знойныя дні.

З усіх бакоў пачуліся крыкі — людзі спяшалі на пажар. Аднак згасіць агонь не ўдалося.

Згарэла клуня і хлеў Сцяпана Грыгарука — на суму 50 тысяч злотых.

ЯНКА БЕРАЗАВЕЦ

Гэтая бабулька называецца Анастазія Савіцкая, жыве ў вёсцы Валілы (Беластоцкага павета). У мінулым годзе ёй споўнілася 90 год. Бабулька адчувае сябе здаровай, вельмі цікавая і вясёлая. У працы яе не дагоніць ніводная з маладых жанчын. Мае яна 4 сыноў і 4 дачкі, 38 унукаў, 24 праўнукаў. Жадаем бабульцы, каб споўнілася ёй 100 год.

АЛЕСЬ САВІЦКІ
Белявічы
Беластоцкі пав.

Стонка
распаўсюджваецца

Аб тым, што люстрацыя бульбы неабходная, сведчыць той факт, што выкрыта ўжо многа вогнішч стонкі.

У вёсцы Кузьмы знойдзена адно вогнішча, у Новай Волі на хутары грам. Каласоўскага аж 11 вогнішчаў.

Значыць трэба як найдакладней правяраць бульбу і ліквідаваць стонку.

ЯНКА СЕРАДА
Беластоцкі павет

В. Цімашуку трэба дапамагчы

Калі я меў 10 год марыў аб тым, каб стаць музыкантам (граць на гармоніку). Доўга прасіў сваіх бацькоў, каб купілі мне гармонік, але нічога не памагло. Зямлі маем мала толькі 1,80 га і тая залічана ў VI катэгорыю. Жывёла не вялася каб было што прадаць, так што вымушаны быў хадзіць у школу і пасвіць кароў. Прайшло яшчэ чатыры гады. Кончыў я пачатковую школу. Папрасіў у бацькоў аддаць мяне ў Музычную школу ў Беластоку. Але там сказалі, што трэба мець свой інструмент. Уся мая надзея прапала. За што я меў купіць інструмент. А ахвоту і здольнасць меў. І далей сох без жаданай вучобы.

Маючы 15 год бацькі выпіраюць на заробкі. Але дзе такога прымуць: малалетні. Маці і бацька ўжо жыць не даюць. «У хаце сядзіш, нічога не робіш, а жэрці хочаш. Ішоў бы ў маёнтак каровы пасвіць». Што ж паплачаш, паплачаш і тым згорнешся. Прышлося яшчэ год пячыся ў гэтай вёсцы забітай дошкамі. Цяпер я маю 16 год і вось дачакаўся жаданай пары. Неяк прадаўшы вяпручка купіў мне бацька гармонік за 2000 злотых на 32 басы. Што ж, прабаваў я граць, нічога не выходзіць. Трэба пайсці вучыцца, а вучыцца — трэба мець грошы. «А дзе табе іх вазьму — кажа маці, — я і так аддала ўсё на твой гэты гармонік, а ты яшчэ з вучобай лезеш у вочы. Вон, каб тваіго духу тут не было, астался без хлеба, а ён яшчэ.... Чаму цябе маленькага дзе не занясла. Каб не ты, то мы гора не мелі б, ідзі шукай сабе дзе небудзь хлеба, тут табе не месца.

Звяртаюся да Вас, Шаноўная рэдакцыя, што мне рабіць?

ВЯЧЭСЛАЎ ЦІМАШУК
вёска Буды
Беластоцкі павет

Ад рэдакцыі: гэты ліст накіроўваем пад адрасам Павятовай рады нарадовай у Беластоку. Думаем, што ПРН дапаможа В. Цімашуку трапіць у музычную школу.

Незвычайны дзень

22 ліпеня г. г. мы адзначалі ўсенароднае свята — свята адраджэння Польшчы. У гэты дзень члены нашага мастацкага гуртка выехалі самаходам у Белавежу і прысутнічалі на ўрачыстасці адкрыцця помніка памардаваным гітлераўцамі героя мясцовага насельніцтва. Наш мастацкі гуртоК выступаў з песнямі. Амаль кожная песня была ўзнагароджана бурнымі воплескамі.

Пасля выступлення наведалі мы Белавежскі парк. Вечарам з вялікім задавальненнем і з багатымі ўражаннямі мы вярнуліся ў сваю вёску Кленікі.

УЛАДЗІМІР ВАЎРАНЮК

ДАПАМАГЛІ ШКОЛЬНІКІ

Многія вёскі рамантуюць свае вуліцы і дарогі. І жыхары вёскі Эльяшукоў наладзілі сваю вуліцу. У гэтай працы, выкананай грамадскім чынам, вялікую дапамогу аказалі школьнікі. Яны вазілі пясок, каменне і выламалі стары знішчаны брук.

Я. Б.
Гайнаўскі павет

На 3000 людзей адзін лекар

Пры санацыйнай уладзе ў Беластоцкім павеце, дзе быў значна больш чым сёння), працавала ўсяго 4 лекары. Не было ніводнай вёскі, дзе б быў нейкі пункт аховы здароўя, куды б хоць, праз нейкі час прыязджаў лекар.

Народная ўлада праяўляе вялікія клопаты у галіне аховы здароўя. У нас, здароўе чалавека гэта найважнейшая справа. За гады народнай улады і ў Беластоцкім павеце сітуацыя ў службе аховы здароўя змянілася карэнным чынам.

Зараз на тэрыторыі павета налічваецца 13 пунктаў аховы здароўя, 10 медпунктаў і два радзільныя дамы. У іх працуе 25 лекараў медыцыны, 10 зубных лекараў, 18 акушэрак.

У сучасны момант на аднаго лекара выпадае ў павеце 6.000 жыхароў, а на аднаго зубнога лекара 8.500 жыхароў.

У бліжэйшыя гады праектуецца пабудаваць новыя, выдатна абсталяваныя пункты аховы здароўя ў Тыкаціне, Юхноўцы, Шымках, Супраслі, Дабрыневе і Харашчы, у якіх будзе працаваць 30 лекараў і 24 акушэркі. У 1965 годзе на аднаго лекара будзе прыпадаць прыблізна 3000 жыхароў павета. Агулам на новыя інвестыцыі ў галіне аховы здароўя ў гадах 1959 — 1965 прызнана Беластоцкаму павету 4,5 мільёнаў злотых.

У Беластоцкім павеце добра таксама развіваецца і беларуская асвета. Існуюць тут 33 пачатковыя школы і Агульнаадукацыйны ліцэй у Міхалове, у якіх навучаецца беларуская моладзь.

(вб)

КЛЮКОВІЦКІЯ СПРАВЫ

Вёска Клюковічы (Сямяціцкі павет) тоне ў зелені дрэў. Толькі двухпавярховы белы будынак сямігадовай школы відаць здалёку. З паўднёвага боку Клюковіч раскінуўся парк былога абшарніка Атупы, а ў парку знаходзяцца пастарэлыя панскія будынкі. Непадалёк іх стаяць таксама будынкі выбудаваныя ўжо пры народнай уладзе.

У Клюковічах існавала спулдзельная прадукцыйная, члены якой у гэтым парку пабудавалі свіран і кароўнік.

У адным з будынкаў у парку бачым памяшканне Прэзідыума ГРН, пункт аховы здароўя, пошту і касу ГС-а. У гэтым жа будынку ёсць яшчэ адна вялікая зала. У ёй моладзь у вольны час ад працы арганізавала гульні і забавы. І вельмі шкада, што цяпер у гэтай зале старшыня ГС-а складае шкло, соль, вапну і г. д. І калі моладзь хоча там правесці вольны час мусіць напрацавацца пакуль зробіць парадак.

Ад гэтага будынка ідзе высаджаная дрэвамі дарога ў кірунку вёскі. Ужо некалькі год таму назад запланавана яе выбрукаваць. У гэтым годзе таксама многа аб тым гаварылася і нарэшце пастаноўлена было, што сялянам залічыцца шарварак, калі возьмуцца за рамонт.

Сяляне навазілі зямлі і каменя, але дарожны майстар цэлы час «мок» у гарэлцы і хаваўся ў кустарніках. І не сталася так як праектавалася. 22 ліпеня дарога гэта так сама выглядзела, як некалькі год таму назад. Прыдзе восень, пачнуцца дажджы і сяляне зноў коньмі будуць выцягаць з балота самаходы, якія возяць тавар да ГС-у.

У Клюковічах непадалёк школы «Белы домік» — бар ГС, у якім кожную нядзелю можна спаткаць нямала п'яных. Сюды прыходзіць (і знаходзіць разрыўку ў гарэлцы) шмат моладзі таму, што ў Клюковічах няма ні святліцы, ні дома культуры.

Зусім няма культурнага цэнтра. А пара, каб ён быў, пара, каб аб гэтым сур'ёзна падумалі працаўнікі і Прэзідыума ГРН і працаўнікі ГС, тым больш, што ГС на развіццё культуры мае бюджэт.

Пажаданым было б таксама, каб Клюковічы мелі свой надыёвузел.

І. К. БЯРОЗА
Клюковічы
Сямяціцкі павет

Гаркавіцкі сельгасгуртОк

З мэтай прысваення лепшых форм гаспадарання і падняцця ўраджайнасці сваіх палёў сяляне вёскі Гаркавічы (Сакольскі павет) арганізавалі сельскагаспадарчы гуртоК.

У гуртоК уступіла 17 жыхароў.

У першую чаргу гуртоК пастанавіў папулярызаваць вапнаванне глебы. Члены сельскагаспадарчага гуртка злажылі запатрабаванне на 21 тону вапны для сваёй вёскі. Па ініцыятыве членаў сельгасгуртка сяляне пастанавілі вымяніць на добраякаснае частку насення жыта і пшаніцы прызначаных на азімы пасеў.

Я. К.
вёска Гаркавічы
Сакольскі павет

Ці твой сусед чытае „Ніву“ калі не, заахвоць яго і дапамажы яму зрабіць падпіску на IV квартал г. г.

„NIWA”

Organ ZG BTSK. Adres ZG BTSK: Białystok M. C. Skłodowskiej 1. tel. 34-14.
Redaguje Kolegium. Adres redakcji ...ok ul. Wesołowskiego 1. tel. centr. 37-41. red. naczeln... ...ariat 25-89.
Wydawca Białostockie Wydawnictwo ... RSW „Prasa”
Warunki prenumeraty w Polsce: miesięczn... — 2.4... zł kwartalnie — 7.20 zł półrocznie — 14.40 zł rocznie — 28.80
Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstok... ...UPiK „Ruch”. Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki ok... ...nano wpłaty i podać tytuł pisma.
Prenumeratę na „Niwę” przyjmują również wszystk... urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju. Cena prenumeraty za granicą: kwartalnie — 10.15 zł. półrocznie — 20.30 zł. i rocznie — 40.60 zł. Należność na prenumeratę za granicę wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch” Warszawa.
Zamówienia na „Niwę” z krajów europejskich jak i zamorskich (z wyjątkiem krajów demokracji ludowej) należy kierować pod adresem CHZ „ARS POLONIA” Warszawa Krakowskie Przedmieście 1. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4,16
Nkl. 5150 Bltk. P-2

МАТУЛЯ, МАТУЛЯ
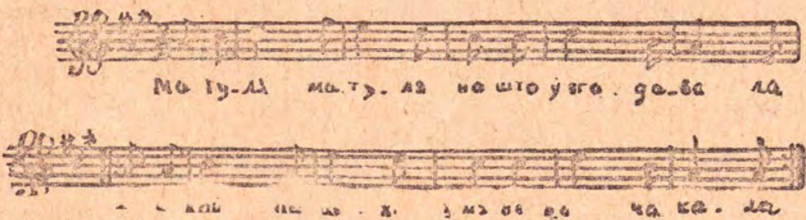
Матуля, матуля,
На што ўзгадавала,
А якой пацехі
З мяне дачакала. (2 разы)

Гора ж маё, гора —
Не развяселюся,
А я з таго гора
Пайду утаплюся. (2 разы)

Спяваў бы, спяваў бы,
Дык не маю ноты,
Танцаваць пайшоў бы
Парваныя боты. (2 разы)

Узяў бы падвязаў бы -
Дзяўчаты смяюцца,
Пасталы узяў бы
Аборы вязуцца. (2 разы)

Гора ж маё, гора,
Не развяселюся,
А я з таго гора
Пайду утаплюся. (2 разы)

ГРУЗІНСКІЯ ІРОНІІ

Параілі бабульцы, каб язык за зубамі трымала.
— Перш устаўце мне іх — адказала.

*

І пачала мае свой мядовы месяц.

*

Віно сказала: — Я псую чалавека, а мяне псуе вада.
Метр сказаў: — Кожны прадаўшчык мерае мяне на свой локаць.
Рахунак сказаў: — Нарадзіўся я каля буфета, а выхаваў мяне афіцыянт.

*

Крытыкаваць кіраўнікоў, усёроўна, што ільвіцу цалаваць — шмат страху, а ніякай прыемнасці.

*

Калі цябе заганяюць у бутэльку, дык усёроўна з якой этыкеткай.

*

Аслоў не дапускаецца чытаць лекцый
У свеце звяроў няма прэтэкцый.

*

Курортнік выпадкова заглянуў у кухню санаторыі і заўважыў, што кухар пальцамі накладае мяса на талеркі. Адразу пабег да дырэктара і расказаў заўвагу.
Дырэктар паслухаў уважна і абяцаў прыняць адпаведныя меры.
На другі дзень на дзвярах кухні была павешана таблічка з надпісам: «Пастаронням уваход забаронены!»

ДАЎГІ

Многія людзі залезлі ў даўгі па самыя вушы.

Ім хочацца жыць вольна, але даўгі не даваляюць. Людзі звыклі ў ружовым колеры ўсё бачыць. Займу, думаюць, грошыкі на нейкі час, а пасля аддам і «справа ў шляпе».

А «шляпа» аказваецца з дзіркай і «справа» правальваецца.

Чалавек лёгкадумны пападае ў фінансавую кабалу. Не паспееш апамятацца, як доўг сядзіць на плячы і руکі звязвае.

Пакуль стары доўг аддасі, ужо новы з'яўляецца. Даўгі вылазяць, як баравікі пасля дажджу.

Ёсць людзі, якія не вельмі ахвотна аддаюць даўгі. І хутка яны пераконваюцца, што самі сабе ў кашу напльвалі. Кепскую славу сабе здабываюць і даверу ў асяроддзі на зламаны грош не маюць.

Ад..ім словам прааналізаваць адносіны паміж людзьмі — нялёгка.

Людзі, як музыканты ў аркестры, кожны чалавек на іншым інструменце іграе.

У сучасны момант трэба памагаць людзям, таму і я спяшаю з дапамогай тым, якія маюць даўгі. Першая парада нашым чытачам — найлепш не залазіць у даўгі. Перацярпець і не занязь — гэта значыць быць з чыстым сумленнем. Калі мая парада дайшла да вас позна, хто-небудзь з вас ужо ў даўгах, што і спаць не можа, тады, людзі добрыя, карыстайцеся тэлефонам.

Тэлефонны апарат — збаўленне. Для ўстаноўкі тэлефона варта нават далей у доўг залезці. Калі ж гэты апарацік будзе ў вас абсталяваны, вы можаце сядзець сабе тады ў хаце спакойна, упэўнена, як у казацкім сядле і распачынаць ліквідацыю даўгоў.

Як гэта робіцца?

Проста. Узяць тэлефонную трубку і прасіць, каб паклюючыць вас з патрэбнай асобай

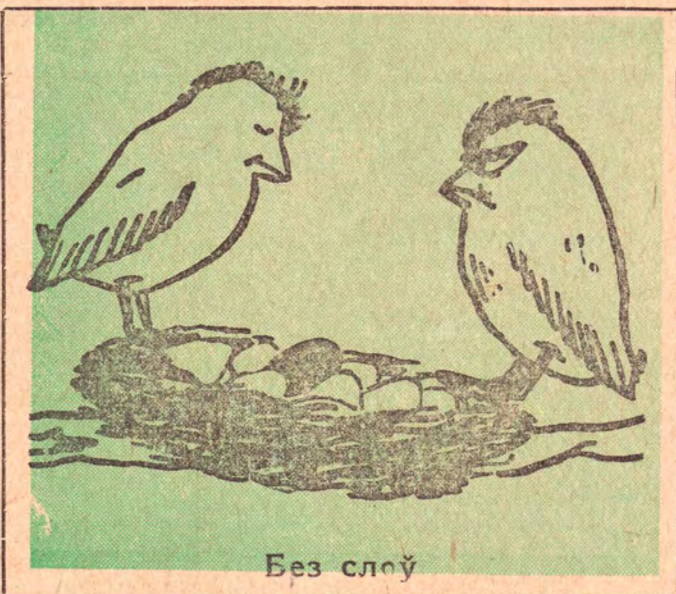
Без слоў

А можа ваш крэдытар не мае тэлефона, тады папрасіце яго на размову пры дапамозе паштальёна. Размову распачынайце мілым голасам: «Добры дзень, даражэнькі! Помніш, я пазычыў(ла) у цябе столькі ды гэтулькі... Прабач, будзь добры, што не аддаваў доўг. З вялікай удзячнасцю звяртаю табе яго па тэлефону».

Пасля такой размовы вы можаце спаць спакойна, затое не здрамле нават той, з кім вы размаўлялі.

Дзядзька Левань

Грэчаская сумесь

— Учора я амаль дзве гадзіны спявала ў суседзяў.
— Добра зрабіла, таксама іх не люблю.

*

— Калі б я паслаў ліст да самага выдатнага п'яніцы ў нашым горадзе, каму даручылі б?
— Вярнуўся б адрасату.

*

— За ўсе цудоўныя хвіліны майго жыцця, я ўдзячны тэатру.
— Часта ходзіш у тэатр?
— Не я, мая жонка!

*

Ён (чытаючы газету): — Аказваецца, на чыгунках менш катастроф, як на шасейных дарогах.
Яна: — Вядома! У паравозе машыніст качагара не цалуе.

Мастацтву

— Цудоўныя рэчы я даведаўся аб табе, — гаворыць муж сваёй прыстойнай жонцы.
— Што такое?
— А тое, што ў мінулым тыдні цябе, зусім раздзетую маляваў нейкі мастак.
— Так, гэта праўда. Але павер, мой любы, нічога мне не пагражала.
— Як нічога?
— У атэлье гэтага мастака было вельмі цёпла.

Замежны гумар

— Пранук, ты нязграба!

ЭПІГРАМЫ

Чэслаў Кур'ята

АРОЛ І КРОТ

СКАЗАЎ АРОЛ КРАТУ:
«Я ЛЕТАЮ, ТЫ ДРЭМЛЕШ»;
А КРОТ ЯМУ НА ГЭТА:
«СПРАБУЙ, ТЫ, УЛЕЗЬ ПАД ЗЕМЛЮ».

Пераклала: З. БУСЛОВІЧ

Ян Чаркі

УСЁ АДДАЎ БЫ ДЛЯ НАРОДА
(АПРАЧА ДАЧЫ І САМАХОДА)

Рычард Кузэўскі

ПАМЫЛКА ПІСЬМЕННІКА

ПАСЛЯ ГУЛЯНКІ Ў ЖЫВАЦЕ РАЗБОЙ,
А ЁН ГАВОРЫЦЬ — ТВОРЧЫ НЕПАКОЙ.

Думкі аб жанчынах

Закаханая жанчына неразважлівая і неэканомная. Ідзе ў інстытут прыгажосці, аддае шмат грошай, падцаецца розным касметычным працэдурам для таго, каб прыгожым быў твар. І ўсё робіць з думкай, што малады чалавек, з якім спатканецца, знішчыць гэта.

*

Слоўнік звычайнай жанчыны налічвае 750 слоў. Не многа, праўда? Затое ж словы гэтыя пастаянна ў вялікім абароце.

*

Сярэдні век — час калі валасы з сівых робіцца чорнымі.

*

Добры муж — мужчына, які думае, што ўзяў добрую жонку.

*

Няма жанчын, якіх нельга зразумець, ёсць толькі мужчыны, якія не патрапяць іх разумець.

*

«Грошы знаходзіцца на вуліцы» — сказала адна вулічная дзяўчынка.

*

Хто дмухае на гарачую жанчыну, той на халоднай папарыцца.

*

Самая вялікая мара мужчыны, даць утрыманне жанчыне за яе ўласныя грошы.

Развязка адгадкі
з № 28/176 «Нівы»

Паставіўшы адпаведныя літары замест крэсак мы атрымалі пачатак народнай беларускай песні, «Бывайце здаровы — жывіце багата».

У выніку лясавання кніжныя ўзнагароды атрымліваюць:

1. Віця Міранюк — Рыбалы, Бельскі павет,
2. Іра Бэроўская — Асаўка, Гайнаўскі павет,
3. Марыя Касцючук — Кленікі, Гайнаўскі павет,
4. Коля Калiш — Монькі,
5. Яўгень Сац — Вроцлаў,
6. Зіна Карповіч — Страшава, Беластоцкі павет,
7. Алёша Колас — Малешы, Бельскі павет,
8. Коля Семянюк — Махнатае, Гайнаўскі павет,
9. Генрых Матулевіч — Кнышэвічы, Сакольскі павет,
10. Люба Сахарчук — Паўлы, Бельскі павет.

Узнагароды высылаем поштай.